

PHẦN I. ĐỌC HIỂU (4.0 điểm)

Mùa hạ

*Đó là mùa của những tiếng chim reo
Trời xanh biếc, nắng tràn trên khắp ngả
Đất thành cây, mật trào lên vị quả
Bước chân người bỗng mở những đường đi*

*Đó là mùa không thể giấu che
Cả vạn vật đều phơi trần dưới nắng
Biển xanh thẳm, cánh buồm lồng lộng trắng
Từ những miền cay đắng hoá thành thơ.*

*Đó là mùa của những ước mơ
Những dự vọng muôn đời không xiết kể
Gió bão hoà, mưa thành sông thành bể
Một thoáng nhìn có thể hoá tình yêu*

*Đó là mùa của những buổi chiều
Cánh diều giấy nghiêng vòm trời cao vút
Tiếng dế thức suốt đêm dài oi bức
Tiếng cuốc dồn thúc giục nắng đang trưa*

*Mùa hạ của tôi, mùa hạ đã đi chưa
Ôi tuổi trẻ bao khát khao còn, hết?
Mà mặt đất màu xanh là vẫn biến
Quả ngọt ngào thắm thiết vẫn màu hoa.*

28 - 6 - 1986

(Thơ Xuân Quỳnh, Kiều Văn chủ biên, NXB Đồng Nai, 1997)

Câu 1 (1,0 điểm): Trong đoạn thơ, tác giả đã miêu tả những hình ảnh thiên nhiên nào là đặc trưng của mùa hạ?

Câu 2 (1,0 điểm): Chỉ ra và nêu tác dụng của câu hỏi tu từ được sử dụng trong câu thơ:

*“Mùa hạ của tôi, mùa hạ đã đi chưa
Ôi tuổi trẻ bao khát khao còn, hết?”*

Câu 3 (1,0 điểm): Trình bày cách hiểu của em về hình ảnh “*Đất thành cây, mật trào lên vị quả.*”

Câu 4 (1,0 điểm): Qua đoạn thơ, em cảm nhận được những tình cảm, cảm xúc gì của tác giả về mùa hạ và tuổi trẻ?

PHẦN II. VIẾT (16 điểm)

Câu 1 (6,0 điểm):

Viết bài văn nghị luận trình bày suy nghĩ của em về vấn đề: *Sống đơn giản – xu thế của thế kỉ XXI*.

Câu 2 (10,0 điểm)

Bàn về thơ, có ý kiến cho rằng: “*Cảm xúc là cội nguồn của thơ ca*”. Hãy làm sáng tỏ ý kiến trên qua việc cảm nhận về bài thơ “*Mùa hạ*” của Xuân Quỳnh.

-----**HẾT**-----

Chú thích:

Xuân Quỳnh (1942 – 1988) là một trong số những nhà thơ tiêu biểu nhất của thế hệ các nhà thơ trẻ thời kì chống Mỹ.

Thơ Xuân Quỳnh là tiếng lòng của một tâm hồn phụ nữ nhiều trắc ẩn, vừa hồn nhiên, vừa chân thành, đằm thắm và luôn da diết trong khát vọng về hạnh phúc đời thường.

Bài thơ "Mùa hạ" là một tác phẩm thể hiện sâu sắc những cảm xúc về mùa hạ và những suy tư, khát vọng của tuổi trẻ.

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
I		Đọc hiểu	4,0
	1	Trong bài thơ, tác giả đã miêu tả những hình ảnh thiên nhiên đặc trưng của mùa hạ là: <i>Tiếng chim reo</i> <i>Trời xanh biếc, nắng vàng</i> <i>Cây cối xanh tươi, quả chín</i> <i>Cánh diều bay cao</i> <i>Tiếng dế, tiếng cuốc</i> <i>Mặt đất màu xanh</i>	1.0
	2	Biện pháp tu từ: Câu hỏi tu từ: - "Mùa hạ của tôi, mùa hạ đã đi chưa?" - Ôi tuổi trẻ bao khát khao còn, hết? Tác dụng: - Làm cho câu thơ trở nên sinh động, hấp dẫn, tạo ra sự băn khoăn, trăn trở cho lời thơ. - Nhấn mạnh sự trăn trở về thời gian trôi qua nhanh chóng, đồng thời thể hiện sự trân trọng, lưu luyến đối với mùa hạ và tuổi trẻ. - Qua đó tác giả đã thể hiện những suy tư, băn khoăn đồng thời bộc lộ tình cảm yêu mến, trân trọng đối với mùa hạ và với quãng đời tuổi trẻ của mỗi người. Nó còn thể hiện sự da diết, tiếc nuối về những khoảnh khắc tươi đẹp của mùa hạ và tuổi trẻ, khi mà thời gian không thể quay lại.	1.0
	3	- Hình ảnh " Đất thành cây, mặt trào lên vị quả " có thể hiểu là sự sinh trưởng, phát triển của cây cối, thiên nhiên trong mùa hạ. - " Đất thành cây " tượng trưng cho sự nảy nở, lớn lên của cây cối, là biểu tượng của sự sống sinh sôi nảy nở trong mùa hè. - " Mặt trào lên vị quả " thể hiện sự kết trái, thành quả ngọt ngào sau quá trình chăm sóc, phát triển. Đây là hình ảnh của sự đơm hoa, kết quả sau bao nhiêu nỗ lực, có thể hiểu là sự ngọt ngào, thành tựu của tuổi trẻ, của mùa hạ. => Cả hai hình ảnh này đều nói lên sự phát triển mạnh mẽ và tràn đầy sức sống của thiên nhiên, cũng như của con người trong giai đoạn tuổi trẻ, tràn đầy nhiệt huyết. Hình ảnh thơ như một ẩn ý về sự trưởng thành, đơm hoa kết trái của đời người.	1,0
	4	HS có thể tự do trình bày suy nghĩ của mình song cần đảm bảo được hai vấn đề chính:	1,0

		- Qua đoạn thơ, em cảm nhận được sự tươi vui, năng động, và hào hứng của mùa hạ với những hình ảnh thiên nhiên sống động và sôi nổi. Tuy nhiên, tác giả cũng thể hiện một sự hoài niệm và tiếc nuối về thời gian trôi đi quá nhanh, đặc biệt là sự khát khao, tìm kiếm về một mùa hạ chưa qua, về tuổi trẻ với bao kỷ niệm đẹp đẽ và tràn đầy sức sống. Tác giả thể hiện cảm xúc về tuổi trẻ là một thời kỳ của khát vọng, nhiệt huyết nhưng cũng đồng thời là sự mong manh, dễ dàng trôi qua. - HS rút ra thông điệp/ bài học ý nghĩa	
II		Viết	16,0
	1	Viết bài văn nghị luận trình bày suy nghĩ của em về vấn đề: <i>Sống đơn giản – xu thế của thế kỉ XXI.</i>	6,0
		a. <i>Đảm bảo cấu trúc bài văn nghị luận đủ ba phần</i> <i>Mở bài:</i> giới thiệu được vấn đề; <i>Thân bài:</i> Triển khai được vấn đề; <i>Kết bài:</i> khái quát được vấn đề	0,5
		b. <i>Xác định đúng vấn đề cần nghị luận:</i> Bày tỏ được suy nghĩ về vấn đề: Sống đơn giản – xu thế của thế kỉ XXI	0,5
		c. <i>Đề xuất được hệ thống ý phù hợp để làm rõ vấn đề nghị luận</i> Lựa chọn được các thao tác lập luận phù hợp, kết hợp chặt chẽ lí lẽ và dẫn chứng trên cơ sở bảo đảm những nội dung sau: * Giải thích - Sống đơn giản: là lối sống giản dị, không cầu kì, không lệ thuộc vào vật chất. Người sống đơn giản sẽ không bị ràng buộc bởi những định kiến hay những lời khen – chê của mọi người xung quanh. => Như vậy, ý kiến khẳng định sống đơn giản, nhẹ nhàng chính là lựa chọn của con người trong thế kỉ XXI. * Bàn luận Biểu hiện của lối “sống đơn giản”: + Những thú vui của người thành phố như: trồng hoa, trồng rau, trồng cây cảnh trên sân thượng hoặc trước sân nhà. + Các lớp học Yoga, lớp thiền ngày càng thu hút đông người tham gia. + Giảm bớt chi tiêu hoang phí vào các tiện nghi hiện đại, sống gần gũi, hoà đồng với thiên nhiên, thường xuyên đi dạo ngoài trời, làm công tác từ thiện,... - Ưu điểm của lối “sống đơn giản”: + Con người được thoát khỏi gánh nặng vật chất và những căng thẳng của áp lực cuộc sống, có thể làm những điều mình thích và có sự thanh thản trong tâm hồn. + Có thời gian quan tâm đến những người thương yêu và giúp đỡ những người xung quanh. Có thời gian chăm sóc và biết quý trọng bản thân. + Tạo nên sự phát triển cân bằng trong xã hội giữa người giàu và người nghèo, cân bằng chỉ tiêu giữa các tầng lớp,... * Phản đề, mở rộng: + "Sống đơn giản" không phải là sống nghèo khó, khổ sở, không hoàn toàn quan tâm đến vật chất. + "Sống đơn giản" không có nghĩa là “ở ẩn”, thoát li cuộc sống, không đóng góp vào sự phát triển của xã hội. cần cân bằng giữa cuộc sống vật chất và tinh thần, giữa cống hiến cho đất nước, gia đình với việc thư giãn	3.0

	cho tâm hồn, quan tâm, chăm sóc đến bản thân (đưa ra một số dẫn chứng cụ thể). * Bài học nhận thức, hành động - Mỗi chúng ta cần xây dựng cho mình một cuộc sống đơn giản – một cuộc sống nhân nhĩ theo đúng nghĩa: nhân tâm, làm việc có khoa học, biết dừng lại ở mức đủ, biết mình, biết người, có thái độ ứng xử đúng đắn, văn hóa – là việc làm có ích cho mọi người. Điều này không những phù hợp với xu thế văn minh của thời đại mà cũng rất phù hợp với truyền thống văn hóa của dân tộc Việt Nam chúng ta.	
	<i>d. Viết bài văn đảm bảo các yêu cầu sau</i> - Lựa chọn được các thao tác lập luận, phương thức biểu đạt phù hợp để triển khai vấn đề nghị luận - Trình bày rõ quan điểm và hệ thống các ý. - Lập luận chặt chẽ, thuyết phục: lí lẽ xác đáng; bằng chứng tiêu biểu, phù hợp, kết hợp nhuần nhuyễn giữa lí lẽ và bằng chứng.	1.0
	<i>đ. Diễn đạt</i> Đảm bảo chuẩn chính tả, dùng từ, ngữ pháp tiếng Việt, liên kết văn bản.	0,5
	<i>e. Sáng tạo</i> Thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận; có cách diễn đạt mới mẻ.	0.5
2	Bàn về thơ, có ý kiến cho rằng: “Cảm xúc là cội nguồn của thơ ca”. Hãy làm sáng tỏ ý kiến trên qua việc cảm nhận về bài thơ “<i>Mùa hạ</i>” của Xuân Q uỳnh.	10,0
	<i>a. Đảm bảo đúng bố cục của bài văn nghị luận</i>	0,25
	<i>b. Xác định đúng vấn đề cần nghị luận:</i> - Hiểu đúng về vấn đề lí luận: Cảm xúc là cội nguồn của thơ ca - Làm sáng tỏ ý kiến trên qua việc cảm nhận về bài thơ “<i>Mùa hạ</i>” của Xuân Q uỳnh.	0,5
	<i>c. Viết được bài văn nghị luận đảm bảo các yêu cầu</i> Lựa chọn các thao tác lập luận phù hợp; kết hợp nhuần nhuyễn lí lẽ và dẫn chứng, trình bày được hệ thống ý phù hợp theo bố cục ba phần của bài văn nghị luận văn học. Học sinh có thể triển khai theo hướng: * Giải thích - Cảm xúc: tức là tình cảm, tâm tư, nỗi lòng của người nghệ sĩ trước cuộc sống. Đó cũng là những rung động của trái tim trước cuộc đời. Cảm xúc chính là cội nguồn của thơ ca. Đó là tiêu chuẩn có giá trị bất biến, đúng với mọi thời đại. Đây cũng là yếu tố cơ bản làm nên dấu ấn, nét riêng của nhà thơ. → Như vậy, ý kiến đã đề cập đến vấn đề đặc trưng của thơ là yếu tố cảm xúc. * Bàn luận	1,0 2,5

	Bình luận tính đúng đắn và cơ sở lí luận của ý kiến: Xuất phát từ chức năng của thơ ca nói riêng và văn học nói chung; xuất phát từ thiên chức, sứ mệnh của người nghệ sĩ; từ quá trình tiếp nhận văn học... – Xuất phát từ đặc trưng của thơ: Thơ là tiếng nói của tình cảm, cảm xúc, nếu không có cảm xúc thì người nghệ sĩ không thể sáng tạo nên những vần thơ hay. – Văn học phản ánh đời sống con người, với thơ ca cuộc sống không chỉ là hiện thực xã hội bên ngoài mà còn là đời sống tâm hồn, tình cảm phong phú của chính nhà thơ. – Cảm xúc trong thơ cũng không phải thứ cảm xúc nhàn nhạt. Đó phải là tình cảm ở mức độ mãnh liệt nhất thôi thúc người nghệ sĩ cầm bút sáng tạo. Nhà thơ phải tự đốt cháy cảm xúc của chính mình để tạo nên những vần thơ như có lửa nóng, dạt dào men say. - Xuất phát từ chức năng và giá trị của thơ: <i>Thơ là điệu hồn đi tìm những tâm hồn đồng điệu.</i> Bạn đọc tìm đến với thơ là tìm đến tiếng nói đồng điệu, đi tìm hồn mình trên trang viết. Nếu những điều nhà thơ viết ra có sức nóng của cảm xúc, cảm xúc ấy sẽ được truyền đến độc giả, nhen lên trong họ những rung động, tình cảm tương ứng. Cảm xúc mà thơ nhóm lên trong lòng độc giả có thể là tình yêu, niềm say mê, hạnh phúc, sự căm thù... Những tình cảm ấy đều phải hướng con người tới cái đẹp, cái thiện. * Chứng minh <i>(HS cần phân tích cụ thể bài thơ “Mùa hạ” để làm rõ ý kiến)</i> - Giới thiệu khái quát tác giả, tác phẩm. - Phân tích cảm xúc, tâm tư, nỗi lòng của Xuân Quỳnh qua bài thơ “Mùa hạ”. + Bài thơ Mùa hạ của Xuân Quỳnh là một bức tranh sống động về thiên nhiên và tuổi trẻ. + Thông qua những hình ảnh mùa hè tươi đẹp, tác giả đã khắc họa những ước mơ, khát vọng và những cảm xúc dâng trào của con người. + Bài thơ không chỉ là sự miêu tả mùa hè mà còn là một lời nhắc nhở về thời gian và giá trị của tuổi trẻ, những ước mơ và hoài bão luôn cháy bỏng trong mỗi người. - Đánh giá đặc sắc về nghệ thuật Cảm xúc trong thơ được bộc lộ qua những yếu tố hình thức: thể thơ, ngôn ngữ, hình ảnh, nhịp điệu, giọng điệu... Đây là những biểu hiện quan trọng để xác định dấu ấn phong cách nhà thơ. * Đánh giá: - Ý kiến trên mang tính đúng đắn, khẳng định được đặc trưng, chức năng giá trị của thơ ca. Thơ không chỉ là sự đốt cháy những cảm xúc mãnh liệt trong lòng tác giả mà thắp lên ngọn lửa trong lòng người đọc, hướng con người đến Chân - Thiện - Mỹ. - Ý kiến là bài học cho người sáng tác thơ, đồng thời có tác dụng định hướng cho người đọc trong quá trình tiếp nhận:	1,0
--	---	-----

	+ Người sáng tác: bồi dưỡng, vun đắp cho mình những cảm xúc chân thành, sâu sắc. - + Người tiếp nhận: vừa thưởng thức cái hay, cái đẹp của thơ ca; vừa đồng cảm với nỗi lòng thi sĩ, thắp lên ngọn lửa của những cảm xúc nhân văn trong lòng. Ý kiến hoàn toàn đúng với mọi loại hình thơ ca thơ. Đây cũng là khuynh hướng phát triển của mọi nền thơ hiện đại. Ngoài yếu tố cảm xúc, thơ cần có các yếu tố khác như trí tưởng tượng, hình thức thể hiện, thông điệp nghệ thuật. Thơ phải có sự hài hòa giữa cảm xúc và trí tuệ, giữa rung động và tư tưởng. Điều này làm nên giá trị cốt lõi, lâu bền của tác phẩm cũng như khẳng định tài năng của người nghệ sĩ - Bài học cho người sáng tác và tiếp nhận thơ ca: Thi sĩ phải là người có tâm hồn giàu rung cảm, có cảm xúc mãnh liệt với từng khoảnh khắc của cuộc đời. Hơn thế, nhà thơ phải chuyển tải được trong tác phẩm của mình những bài học sâu sắc về cuộc sống. Và người đọc thơ cũng không chỉ có những rung động với thế giới thơ mà còn ý thức được giá trị nhận thức mà thơ mang lại.	
	<i>d. Diễn đạt</i> Bảo đảm chuẩn chính tả, dùng từ, ngữ pháp tiếng Việt, liên kết văn bản	0,25
	<i>đ. Sáng tạo</i> Có cách diễn đạt sáng tạo, thể hiện suy nghĩ sâu sắc, mới mẻ về vấn đề nghị luận.	0,5
Tổng điểm		20,0